

УДК 316.4

Баршацька Г.Ю.¹, Клименко А.О.²

¹ канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. СН-410м НУ «Запорізька політехніка»

ФЕНОМЕН АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОМУ ДИСКУРСІ

У сучасному соціально-економічному контексті розвитку освітніх систем важливу роль відіграють процеси глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти. У всьому світі посилюється конкуренція і співпраця між освітніми та науковими організаціями, активізується обмін студентами, викладачами, аспірантами та дослідниками, набуває широкого поширення дистанційна освіта, зростає роль безперервної освіти. Освіта розглядається сьогодні як одна із найважливіших складових суспільної структури.

За останні десятиріччя значного поширення набуває феномен академічної мобільності. Це зумовлено глобалізаційними процесами, процесами інтегрування та уніфікації освітніх систем, логічною відповіддю на які стало виникнення ряду освітніх програм для міжкультурного обміну знаннями та досвідом.

Рада Європи розглядає академічну мобільність як пересування людей: студентів, викладачів, дослідників для навчання, викладання та проведення досліджень. Згідно ЮНЕСКО, під академічною мобільністю мається на увазі період навчання, викладання або проведення досліджень в іншій країні

(некраїни проживання студента, викладача або дослідника). Період перебування в іншій країні обмежений, і по закінченню навчання/досліджень, студент, викладач або дослідник повертається в свою країну [3].

Академічна мобільність може реалізовуватися через програми обмінів або за рахунок індивідуального пересування студентів, дослідників і викладачів ('freemovers'). Також академічна мобільність включає так звану «дистанційну мобільність»: наприклад, студент навчається в закордонному університеті допомогою дистанційних технологій, не виїжджаючи за кордон.

Потреба в інтеграції світів європейського університету сьогодні як надзвичайно гостра. І одночасно оформляється уявлення про те, що інтеграція не безмежна. Внутрішні кордони зближення визначаються «інстинктом самозбереження» культур різних народів. Забезпеченню негомогенності служить зворотний міграції процес осідання, закріплення підсистем університетського світу всередині кордонів, обумовлених культурно (ментально), політично і, нарешті, економічно. Таким чином, дві характеристики - просторова закріпленість і просторова рухливість учасників університетського життя - є атрибутивними для світу університету. Їх поєднання постійно потребує оптимізації.

Всю нескінченну різноманітність цілей участі в соціокультурному процесі суб'єктів - як індивідуальних, так і групових - можна умовно розділити за «спрямованістю» на 2 групи: 1) екстравертивний вектор - для «спільної справи» (і себе як підсистеми, частини культури) - самореалізація для комплексного стратегічного розвитку; 2) вектор інтровертивного - для себе (з урахуванням інших як середовища і засоби) - діяльність як засіб забезпечення більш високої позиції, успіху. Це розділення можна використовувати, аналізуючи стратегію національних освітніх систем. Адже і тут сьогодні цілком виразно простежується неоднозначність у баченні інтересів стратегічних, з одного боку, і «своємірних», що визначають прагнення неодмінно виграти в «гонці утворень», з іншого. Протягом більшої частини історії в соціокультурних практиках зростає роль ієрархії, значення боротьби за першість.

Важливим елементом забезпечення цієї стійкості є академічна мобільність, підтримуюча модель оптимального розвитку національних систем освіти на основі гармонійного поєднання своєї ясно вираженої особистості зі своєрідністю інших культур освіти з метою розвитку багатства загального миру університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Добренков В.И. Социология: Учебник / В.И. Добренков, А.С. Кравченко. – М.: ИНФРА-М, 2001. - 624 с.

2. Нова динаміка вищої освіти і досліджень для соціальних змін та розвитку [За ред. І. О. Вакарчука. Упор.: Т. В. Фініков, Я. Я. Болюбаш, І. І. Бабин, Г. О. Усатенко]. – К.: Агентство «Україна», 2009. – 64 с

3. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні: монографія /Колектив авторів: Бугров В., Гожик А., Жданова К., Зарубінська І., Захарченко В., Калашнікова С., Козієвська О., Линьова І., Луговий В., Оржель О., Рашкевич Ю., Таланова Ж., Шитікова С.; за заг. ред. В. Лугового, С. Калашнікової. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети» , 2014. – 156 с.